

14/01

Ấy đó, các nhà chính trị Âu châu có cái lo sợ sẽ đến như vậy nên họ bỏ hào cỏ vô lý cái chủ nghĩa Hòa bình mà yêu cầu các nước liên hiệp với nhau thành một cơ quan gọi là "Ấu châu liên bang" (Etats-Unis d'Europe) trước là mà giữ gìn trật tự cho nhau trong và sau nữa để cho đôi phần ngoài với hai anh láng giềng trái mệnh bạo là Mỹ và Á rập.

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

cũng trộm trộm; mà lại có độ lượng hay giúp đỡ cho kẻ khác làm nên được nhiều sự lợi ích lắm. Thiên nhiên vạn vật như là, người quân tử bốn phương đều anh em cả. Thời tiết tay bắt mặt mừng, tất cả chuyện hàn-huyên, thời đến câu chuyện sách vở, hai người đều có vẻ tương-dắc. Trong lúc tán chuyện, chàng Mi-cô-ga phải rùn mình khom khom xuống, mời ông ngậm một ống thư-kỳ (Mi-cô-ga nói rằng mình xuống thấp hơn đi 8641 thước tây, thế cũng đã lấy làm phiền; nhưng phẩm người thanh khí cũng nhau, không bao giờ ngại gì những sự phiền nhỏ mọn về vật - chất, miễn là câu chuyện nghĩa - lý được dài dặc thì thôi.)

Mi - cô - ga nói: thiết, Tạo-hóa khéo an bài, trong vũ trụ mỗi vật mỗi khác nhau. . .

Ông thư-kỳ nói: Phải, cảnh trí thiên nhiên trông như một cảnh hoa viên, trăm hoa trăm sắc. . .

Mi-cô-ga: Thôi, bởi những chuyện hoa sắc đi, tôi không thích.

Ông thư - kỳ: Non nước như vóc thù gặp đẹp. . .

Mi-cô-ga: Tôi cũng không cần gì đến những món ấy. . .

Ông thư - kỳ: Vậy thời cảnh vũ trụ có thể ví như bao nhiêu bức tranh họa, thiên nhiên vạn trạng, bày ra trước mắt. . .

Mi-cô-ga: Trời đất là trời đất mà thôi, hà tất phải đem cảnh này vật nọ mà ví dụ làm gì?

Ông thư-kỳ: Tôi có ý nói văn hoa ra vậy để cho vui tai ông một tí, chứ sao!

Mi-cô-ga: Tôi nào có trông ai làm vui tai cho tôi làm gì; tôi chỉ mong người ta dạy bảo sự khôn ngoan cho tôi là đủ. Bây giờ tôi xin hỏi ông: vậy chứ người ở xứ này có được bao nhiêu giác quan?

Ông thư-kỳ: Người xứ tôi có đến 72 giác quan (người thế gian ta chỉ có ngũ quan), thế mà còn có nhiều người ý tưởng viển vông quá sự cần dùng; nên chỉ họ còn bảo rằng quanh quẩn trong cái vòng tròn khi và 5 cái mặt trăng chung quanh ngôi sao chúng tôi ở, còn bực bội bỏ buộc lắm.

Mi-cô-ga: Thật thế; người ở xứ tôi có đến 1000 giác-quan, mà chúng tôi vẫn còn lấy làm ít. Vì sự cần dùng mà sinh ra lòng hoài vọng; vì lòng hoài vọng cho thỏa dạ ước ao của mình nên mới có sự cần dùng. Bởi vậy, về phần tôi đây, tôi cũng ước ao một ngày kia tôi sẽ đến được một xứ mà muốn gì thì có vậy, không thiếu một món gì. Nhưng khổ thay, chưa có ai đem đường chỉ lối cho tôi biết quả có một xứ như thế không?

Hai người tán chuyện hồi lâu, nhưng kết quả lại cũng còn đều là những sự hoài nghi cả, chưa đạt được cái mục đích thiết thực.

Mi - cô - ga lại hỏi: Người ở xứ ông sống lâu được bao nhiêu tuổi là công?

Ông thư-kỳ: Có được bao nhiêu, theo công lệ tự nhiên, người ở xứ tôi có thể sống đến 1500 tuổi. Như thế thiết là một vấn đề ra đời đời với chết. Cái đời sống của chúng tôi chỉ là một khoảng thời giờ rất ngắn ngủi.

Vì sự sống vẫn vậy như thế, cho

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG - KỲ NHÂN - DÂN

ĐẠI-BIỂU VIỆN

BIÊN BẢN NGÀY 20 SEPTEMBRE NĂM 1930

(tiếp theo)

Sách hàng là muốn quy quyền nhất thống cho quan Khâm-sứ và quan Toàn quyền, bởi thế mà sinh ra sự không-hoàng, các quan Địa phương cũng Hội-dồng tỉnh hạt đều không biết đến số thu tiểu thuế, bao nhiêu tiền thu tiểu thuế phải do Ngân sách Trung-kỳ chi phối cả; nay lập lại Ngân-sách hàng tỉnh cốt để cứu sự không hoàng đó, ngày trước vì có Ngân-sách hàng tỉnh nên mới đặt ra Hội-dồng tỉnh hạt cốt để tập hợp việc tài-chính trong hạt. Đến trung gian vì bộ Ngân-sách hàng tỉnh mà Hội-dồng ấy cũng thành ra hư thiết. Nay đặt lại Ngân-sách hàng tỉnh là có ý muốn Hội-dồng ấy đứng làm một giới để nộp tác với dân về một phần quan hệ tài-chính trong nước?

Ông Nghị-trưởng. - Trước hết hãy xin chính đồ Hội-dồng tỉnh hạt lại và xin đừng để cho Hội-dồng công các quan Địa phương được quyền gia thêm bớt phần phụ cấp vào các thứ thuế trong tỉnh.

Ông Kiểm-độc. - Bản dự thảo chính đồ Hội-dồng tỉnh hạt đã gửi ra phủ Toàn quyền rồi. Đây tôi đưa một bản sao dự thảo để cho Viện xem. Còn quyền gia bớt phần phụ cấp vào các thứ thuế trong tỉnh thì giao cho quan Công-sứ đồng ý với Hội-dồng tỉnh hạt mà dự trù, vì là việc riêng của tỉnh ấy. Nhưng trước khi tài-hành cũng phải có Tòa-khâm và Nam-triều duyệt ý đã.

Ông Nghị-trưởng. - Sự các quan Công-sứ và Hội-dồng tỉnh hạt không tài-tình thể dân mà gia thuế thì dân bị khổ mà thêm oán, nên xin cho Viện được ý kiến về mỗi khi các tỉnh xin gia thuế bớt phần phụ cấp ý.

(Còn nữa)

THANH HÓA

Bán đấu giá Quê

Đến 22 Décembre 1930, tức là ngày 3 tháng 11 Ấn-tân, đúng 8 giờ sáng, tại Tòa Sứ Khanh Hòa có bán đấu giá 400 thửa quê Bù-Ginh.

Quê này là một thửa quê Thanh rất tốt, bà con ai nấy nên chú ý đến mua, vì ít khi có quê Bù-Ginh.

HÀ-TỈNH

Tòa Kiểm duyệt bổ

QUẢNG-BÌNH

Tòa Kiểm duyệt bổ

Người biết

Tha rồi lại bắt

Đinh - Lực người làng Yên

đức Huyện-hóa có kiện báo cụ

đến loài người ở đây, sinh ra vừa

mới biết ăn biết học, chưa kịp đến

được cái thời kỳ quan sát và nghiên

cứu, thời đã bị đoán mạng mất rồi.

Gầm đến cả kiếp phù sinh như thế,

nên chỉ tôi đây, tôi cũng chưa

quyết định về cái mục đích gì hết.

Thấm tháy sự sống của chúng tôi,

đây cũng ví như giọt nước ở giữa

biển mông mênh bát ngát mà trôi.

Mà thứ nhất là đời cũng nhàn-

huyền đây tôi lại càng trợn trợn

mang lấy một cái mặt nạ ở đời này

nữa vậy.

(Còn nữa)

A. B dịch

làng Phố - đồng cũng lý trưởng tư lăm tiền công của dân về khoản làm đình. Họn hảo cụ này thì y. Lầm hảo thế nào nên y bị án bảy tháng tù, không cho thực bạc, phải giam ở tỉnh đã gần nửa tháng; may có lời bộ tư ra vừa rồi, nên y được phóng xa một lần với nhiều người án nọ khác. Y về nhà được người hôm lại thấy giấy lĩnh sự phải nộp số bạc 27\$45. Vì không có tiền mà đã gần tháng nay Oai qu: 11

Dân oán cò

QUẢNG TRỊ

Lấy công làm tư

Chúng tôi là dân làng Bích-la tổng Bích-la, phủ Triệu-phong, có một việc rất oan ức như sau:

Nguyên làng chúng tôi (dai xã), sau chia ra làm 4 giáp: Bích-dông, Bích-trung, Bích-nam và Bích-bắc. Hiện nay đồng triện và dân định biệt: 1. 2. 3. 4. nhưng diện thổ thời chưa theo phân số lục tây giờ cấp cho một giáp là bao nhiêu, cận đầu ăn đất, chỉ lấy tên ruộng hoặc cồn gì đó làm giá trị. Đã mấy năm nay, theo lệ thường cứ mỗi giáp ba năm quân cấp một lần.

Không đề làng Bích-dông đem ruộng công bán cho, tài gia, rồi trở một làm trái, đầu đơn lên tỉnh kêu báo ruộng không đủ phần ăn, xin quan đòi ba giáp xáo ruộng ra quân cấp lại.

Quan đòi chúng tôi lên phủ hội 4 giáp mà quân cấp, chúng tôi nại làng Bích-dông phải xáo 81 mẫu ruộng tư ra thời chúng tôi tuấn lòng quân cấp, vì làng ấy bán ruộng nên phải thiếu phần ăn.

Đến tháng nay quan đòi ba giáp chúng tôi phải đưa giấy cho làng Bích-dông bán ruộng tư cho tái chủ. Ôi! việc kêu thảng ruộng trước chưa xong, nay bắt chúng tôi lên đem mà bắt kỳ giấy bán ruộng tư, oan ức biết chừng nào!

Dân ba giáp:

Bích-bắc, Bích-trung và Bích-nam

Trong Đồng-Dương-Thương-Bảo số 7 có bài phê-bình về

dầu Khuynh-Diệp; xin lược đăng dưới đây:

« Hiện-nghiem của dầu này, cư kờ ra so với các thứ dầu bực

« há, khuất-thần, mà ta vẫn dùng xưa nay, có lẽ không kém, mà

« lại chiếm được phần hơn.

« Lại còn một điều đặc-sắc hơn nữa là khi-vị của dầu

« Khuynh-Diệp xem ra có vẻ thanh-thú nhẹ-nhàng, khiến cho

« người ta dễ phần khoan-khoái, chứ không đến nỗi nóng-nản

« nóng-bốc như các dầu kia.

« Cũng là một thứ dầu, mà là thứ dầu vừa rẻ vừa

« hay.

« Cũng là một thứ nói-hóa, mà là thứ hội-hóa đáng

« yêu đáng chuộng.

“Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

“Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

« Ấy là thứ dầu thần-hiệu hiện nay.

ĐỒNG-DƯƠNG-THƯƠNG-BẢO

45 Phố hàng Trống - HÀ NỘI

QUẢNG NAM

Thủ lợn quý thật!

Hôm mồng 4 tháng mười Ấn-tân, xóm Tây Yên, làng Chiến Đàn (phủ Tam-kỳ) có lễ hạ điền. Thờ g năm lễ này thủ lợn về chủ bài hay chuyển biến. Năm nay có ông lão đoàn trưởng tên là F. C. muốn lãnh cái thủ lợn ấy. Xóm không chịu, kiện đến lý trưởng. Lý trưởng phải phò lý về xử: đoàn trưởng chỉ được ăn một miếng thịt biếu, còn đầu lợn cứ theo mọi năm mà cầu. Chức việc xóm ai nấy đều bình tình. Tân đoàn trưởng lúc ấy cũng nhậu. Nhưng về nhà nghĩ thế nào, sáng hôm sau lên rừng mà tự ái. Việc này có quan phải về khám rồi cho chôn.

Một cái thủ lợn đáng giá là bao mà tự lăm đoán kiến như thế!

Lại cáo

Thầy giáo đi đâu?

Hôm 5. Décembre, lúc 8 giờ mai, kỳ giả đi ngang qua trường Chiến, dân, thuộc phủ Tam-kỳ thấy học trò trong trường kéo nhau ra về. Hồi lại mới rõ thầy giáo đi vắng (?). Một trò nói: «Thầy chúng tôi hôm trước có nói ng 1 vài ngày, vì có việc riêng (?). Là thật / Đã nhiều lần kỳ giả thấy hai (lundi) và thứ sáu (vendredi). Trẻ con ối sẵn tình ham chơi, không nghĩ đến việc học; mà còn dạy li nghĩ nhiều như thầy giáo này tu học sao cho lẩn lách được?

L. C.

PHANRÍ

Tòa Kiểm duyệt bổ

Người nghe rõ chuyện

AI-LÀ KHÁCH

DU - LỊCH ?

Người mình gần đây đã

biết hứng thú du-lịch, kể

thì đi xe đạp từ Nam ra Bắc,

người thì đi bộ từ Bắc vào

Nam, ngoài ra kể đi xe hơi

xe 1 ô tô thì không kể xiết; mà

trong khoảng đường du-lịch,

ấy thì xử Trung kỳ chiếm một

đoạn rất dài. Vậy muốn được

tiện trong cuộc du-lịch, không

chỉ bằng mỗi người cấp

nhách một quyển sách nhỏ

“DU LỊCH TRUNG KỲ”.

Sách này có lãnh-chế,

địa-dư và lịch - sử, học trò

xem cũng rất có ích trong sự

học.

Mỗi quyển giá \$510, ở xa

gửi thêm \$13 tiền cước.

Tiếng-Dân

BẮC-KỲ

Biểu tình cộng sản ở Hải-phong

(Tin báo A. P. I.)

Cuối năm 9 Décembre, lúc 5 giờ rưỡi, khi thợ mỏ làm máy ra, nhiều đảng-viên cộng sản ăn bận theo cách thợ, đã chực sẵn trước cửa nhà máy, một người leo lên trên vai một người khác, trưng một lá cờ đỏ, tung truyền-đơn và diễn-thuyết. Một viên chức sở Mật-thám đi dự phiên tòa Thượng thẩm hôm ấy về, vừa gặp, xông vào giải tán. Hai người tên là Đặng-văn-Bang và Hoàng văn Quỳnh bị bắt giam tại sở Mật-thám.

Tòa Thượng thẩm xử vụ Nguyễn

trần Phước tri châu, can tội

vụ cáo và hối-lộ

Ở nước ta, trong khoảng mấy

mươi năm gần đây, chúng ta thường

nghe dân chúng oán than kêu

re về sự nhũng nhiễu g đàn quan

lại, nhưng kêu mãi miệng hết hơi

lại thôi. . . Gần đây ở Bắc-kỳ

độc giả chắc hẳn còn nhớ việc

Đỗ-ngọc-Kim, tri-phủ, nhân lúc lớn

xôn mà vu cáo và ăn tiền của dân,

hị tòa Thượng thẩm kết án 3 năm

tù. Nay lại có vụ tri châu Nguyễn-

trần-Phước nữa:

Nguyễn-trần-Phước, tri-châu châu

Yên-lập (Phủ lộ) vu cáo dân can

vào việc biến động hoặc chưa

những vật này nọ mà sách tiền

MỘT VIỆC MỜ MANG RÀT

CÁN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ANNAM

(SÉTÉGA) QUINHON kinh lời bá cáo cho hành khách động bay rằng kể từ 1er

Décembre 1930 SỞ XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho Hãng SÉTÉGA chuyển chở hành

khách vận tải đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang về tới các tỉnh từ Nhatrang-Tourane.

Xe chạy hàng ngày bằng kiểu xe guano (AUTOCARS CONDUITE INTÉRIEURE)

chỗ ngồi rộng rãi kín đáo đi dễ thản, đúng ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane

lửa và xe hơi không quá một xu một cây số

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các ga: Saigon-Nhatrang (giấy đi thẳng suốt về cho

tới các tỉnh miền Nhatrang-Tourane.

Mua giấy đi suốt (billet direct) thì khỏi phiền phí gì cả. Ra tới ga Nhatrang

nhấn hỏi ngay xe SÉTÉGA để được sẵn lại đó thường ngày xe đưa thẳng về nhà

tự. Ở lại đêm ở Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ từ 12 giờ sáng ra đến 12 giờ

đang hai ngày tới Tourane, khỏi phải đi đêm 10m khuya khỏa một nhọc nhằn

thần, nguy hiểm tành mạng. Mỗi khi qui hành khách được cho xe SÉTÉGA

một vé đi suốt (billet direct) sẽ được SÉTÉGA hiện tại một số tiền hoa hồng từ một

cắt đến bảy cái tùy theo khoản đường dài vắng, (giấy đi suốt khoản Saigon -

Nhatrang về thẳng Nhatrang - Tourane)

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanbiết Saigon SỞ XE LỬA

MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới

một ga nào ở trong khúc đường Nhatrang-Saigon giá tiền dưới một xu một cây

số. Đến Nhatrang có trình giấy của Hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau

chóng để được một vé xe lửa mau tại SÉTÉGA sẽ được hoa-hồng từ một cái đến bảy

cắt, như khoản trên vừa nói.

Bagages từ Tourane-Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai

chục Kilos, còn từ Nhatra-g-Saigon phải tính đúng giá của xe lửa.

Suất gọc đường Tourane-Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các sở đại-ly để giao-

thiếp các việc chuyển chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến

tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đừng tiền moi bề mà khi có cần dùng

hỏi hàng đợi gì thì đã có người của hãng chỉ về sắp đặt rất tinh tường

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINH-HOÀ VANGIA BÍNH-THACH TUYÊN-HOÀ TUYAN SONG-CAU

TUYPHUOC QUINHON BÍNH-ĐINH PHUOCAT PHUMY BONG-SON TAMQUAN

SAHUYEN DUCPHO MÓDUC QUANGNGAI CHAUO TAMMY HALAM CHOCUI

PAIPO VINHDIEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang:

Quinhon: 5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ 10

Tourane: 5 giờ 12 sáng, đến Quinhon 5 giờ 12 10

Quinhon: 5 giờ 12 sáng, đến Tourane 5 giờ 12 10

LA DIRECTION

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

THIỆP

